

**Mgr. Petra Pšeničková, DiS.,
speciální pedagog**

**Rozvíjíme děti ve zrakovém
a sluchovém vnímání
od předškolního věku**

Přednášející

***Mgr. Petra Pšeničková, DiS., speciální pedagog
psenickova.petra@centrum.cz***

- lektorka kurzů pro předškoláky a děti s odkladem školní docházky
- poradenství pro předškoláky a jejich rodiče, posuzování školní zralosti
- lektorská a poradenská činnost pro pedagogy, autorka článků
- absolventka magisterského studia speciální pedagogiky na PedfUK v Praze
- 9 let praxe v oblasti speciální pedagogiky, z toho 5 let v poradenství

Co se na webináři dozvíte?

- rozvoj kognitivních (poznávacích) funkcí jako předpoklad naučit se čtení, psaní a počítání
- Jak rozvíjet sluchové vnímání v předškolním věku?
- Jak rozvíjet zrakové vnímání v předškolním věku?
- tipy na výrobu pomůcek
- diskuze, výměna zkušeností

Které oblasti sledujeme při posuzování školní zralosti?

- tělesný (somatický) vývoj a zdravotní stav
- úroveň vyspělosti poznávacích (kognitivních) funkcí
- úroveň práceschopnosti (pracovní předpoklady, návyky)
- úroveň zralosti osobnosti (emocionálně – sociální)

Poznávací (kognitivní) funkce

Co rozvíjet?

- sluchové vnímání
- zrakové vnímání
- hrubou motoriku, jemnou motoriku, grafomotoriku
- řeč a komunikaci
- orientaci v prostoru, vpravo/vlevo, v čase
- předmatematické představy

Anketa č. 1: Povolání?

1. učitel/ka v mateřské školce
2. učitel/ka na základní škole
3. učitel/ka přípravné třídy
4. vedení školky/školy
5. rodič
6. nyní na rodičovské dovolené, dříve učitelka
7. jiné – jaké?

Jak rozvíjet sluchové vnímání?

Kategorie sluchového vnímání (Bednářová 2010) :

- naslouchání
- rozlišení figury a pozadí
- sluchová diferenciacce (rozlišování)
- sluchová analýza a syntéza
- sluchová paměť
- vnímání rytmu

Naslouchání

- poznávání předmětů podle zvuku
- lokalizování směru zvuku
- poznávání písňe podle melodie
- naslouchání mluvenému slovu

Sluchové rozlišování

- Aktivita „dvojice slov“

- Aktivita „kukačka“

Sluchová analýza a syntéza

- Rozklad slov na slabiky / a) vytleskání slova a určení počtu slabik, b) rozklad pomocí kostek, c) rozklad s přiřazením ke kartičce označující počet slabik /
- Rýmy
- Vyvozování hlásky / a) na začátku slova, b) na konci slova, c) uprostřed slova, d) skládání hlásek: p-e-s = pes, e) rozklad slova na hlásky: kos: k-o-s)/

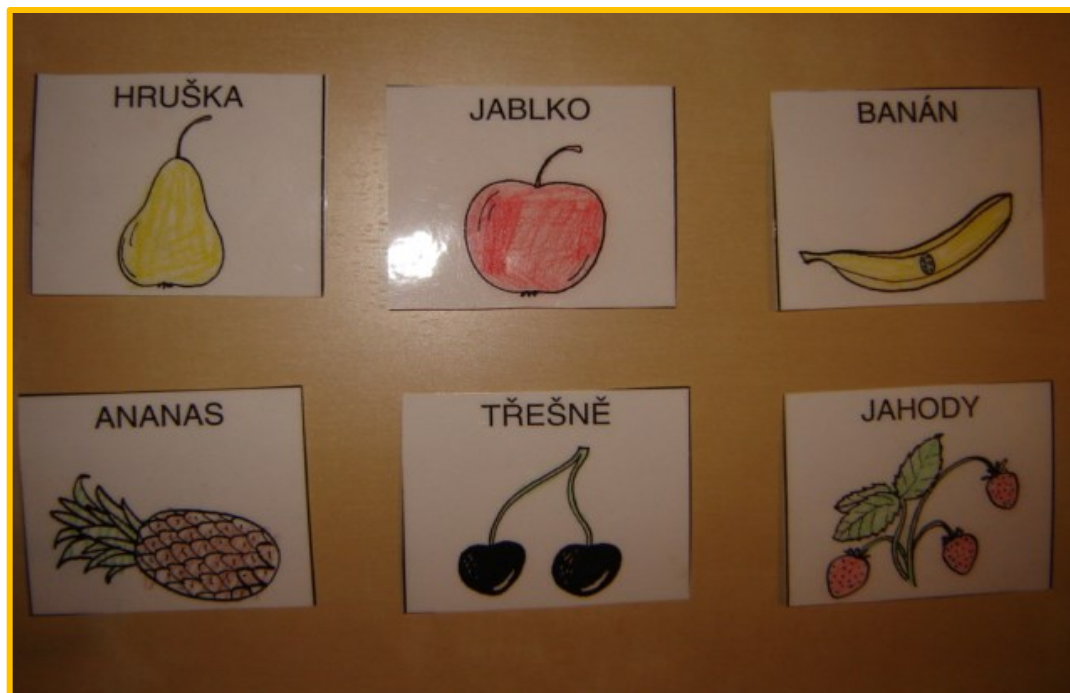
Sluchová analýza a syntéza

- Rozklad slov na slabiky
reálné předměty
(vytleskání slova a určení
počtu slabik)

Sluchová analýza a syntéza

- Rozklad slov na slabiky-obrázky (vytleskání slova a určení počtu slabik)

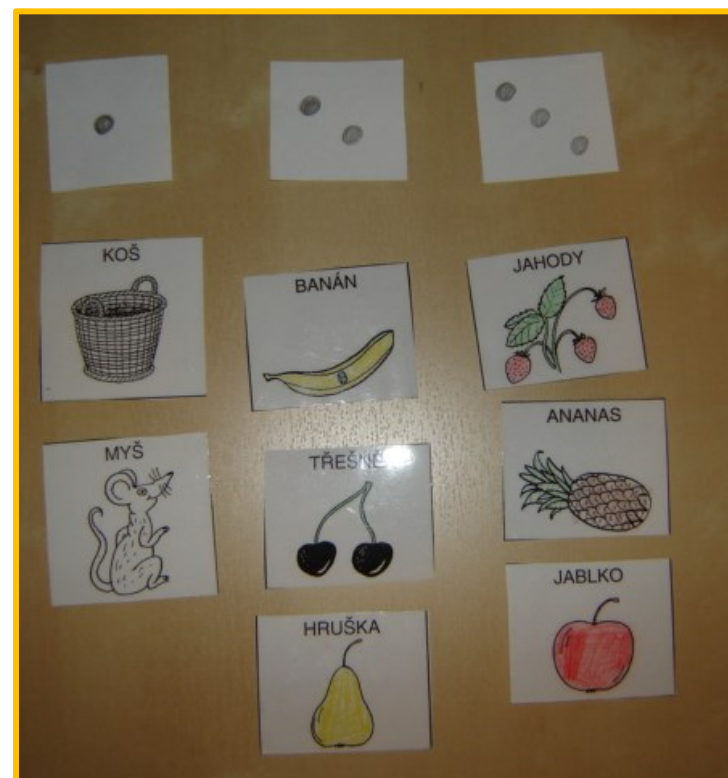
Sluchová analýza a syntéza

- Rozklad slov na slabiky - kostky

Sluchová analýza a syntéza

- Rozklad slov na slabiky
s přiřazením ke kartě určující
správný počet slabik

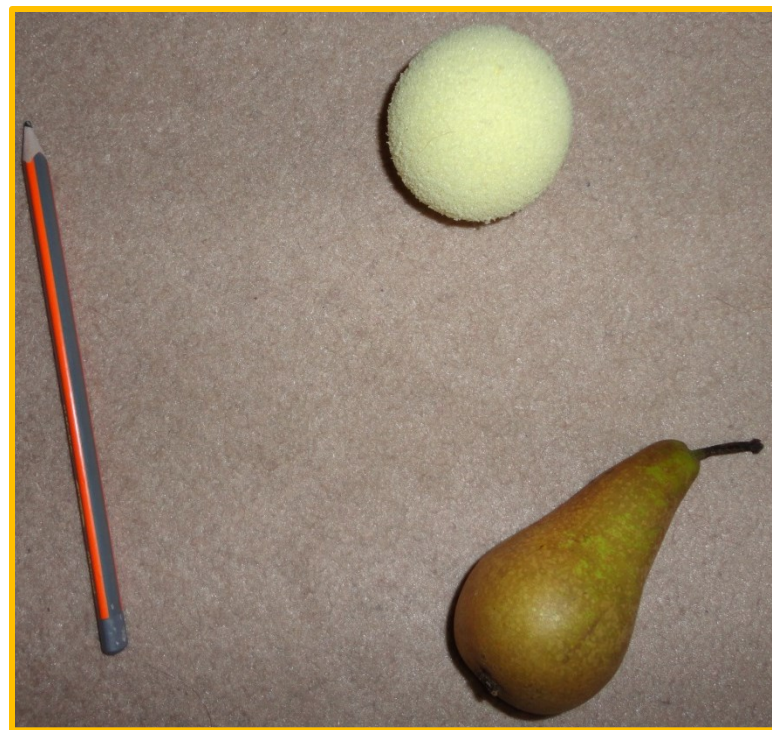
Sluchová analýza a syntéza – výroba pomůcky

- Rozklad slov na slabiky (roztleskání slova a určení počtu slabik)

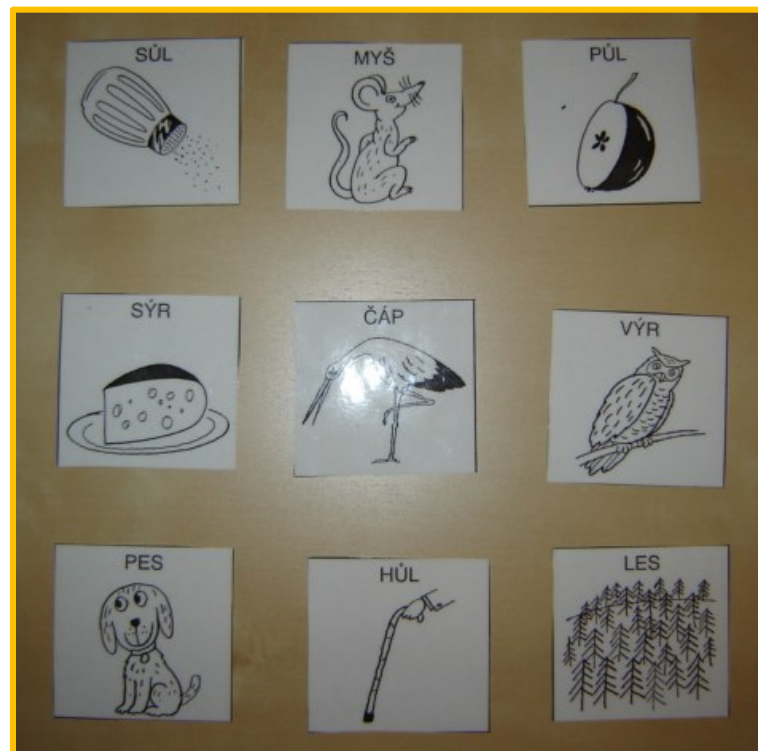
Sluchová analýza a syntéza

- Rýmy – reálné předměty:
ze tří slov vybere dvě

Sluchová analýza a syntéza

- Rýmy – obrázky:
ze tří slov vybere dvě

Sluchová analýza a syntéza – výroba pomůcky

- Rýmy – ze tří slov vybere dvě

Sluchová analýza a syntéza

- Rýmy – reálné předměty: vyhledávání

Sluchová analýza a syntéza

- Rýmy – obrázky: vyhledávání

Sluchová analýza a syntéza

- Vyvozování hlásky - na začátku slova – „m“

Sluchová analýza a syntéza

- Vyvozování hlásky
na začátku slova – „š“

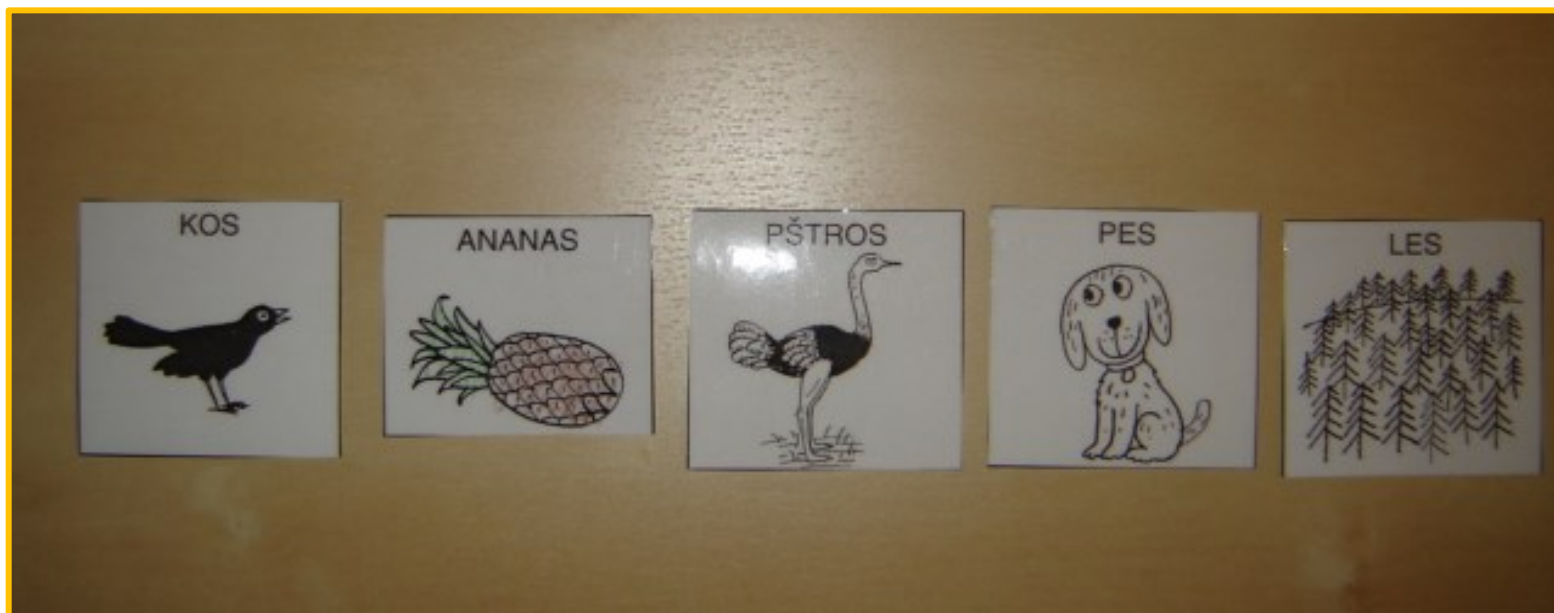
Sluchová analýza a syntéza – výroba pomůcky

- Vyvozování hlásky – na začátku slova

Sluchová analýza a syntéza

- Vyvozování hlásky - na konci slova

Sluchová analýza a syntéza

- Vyvozování hlásky - rozklad slova na hlásky
(kos: k – o – s)

Anketa č. 2: Sluchová analýza a syntéza. Jakou z aktivit ve své praxi nejvíce využíváte?

1. rozklad slov na slabiky (*ba-bič-ka, lo-ko-mo-ti-va*)
2. rýmy (*hruška-tužka, les-pes-koza*)
3. vyvozování hlásky (**s**alám, **s**ele, **s**ova, **s**ýr)
4. jiné
5. ve své praxi pro tyto aktivity časový prostor nemám

Sluchová paměť

- jména žáků; oblíbené zvíře, barva
- rýmy, písně, básničky, rozpočítadla – opakování krátkých úseků
- aktivity typu „Přijela tetička z Číny“, vyřizování vzkazů

Vnímání rytmu, rytimizace

- Aktivita: „vyt'ukávání rytmu písně“
- Aktivita: „rytmus, délka samohlásek“

Jak rozvíjet zrakové vnímání?

Kategorie zrakového vnímání (Bednářová, 2010)

- vnímání barev a tvarů
- zrakové rozlišování
- zraková analýza a syntéza
- figura a pozadí
- oční pohyby
- zraková paměť

Vnímání barev a tvarů

- Přiřazování a pojmenování odstínů barev

Zrakové rozlišování

- pracovní list – vyhledávání **dvou shodných obrázků**
- pracovní list – vyhledávání **jednoho odlišného obrázku v řadě** obrázků /liší: se a) detailem, b) horizontální polohou, c) vertikální polohou/
- pracovní list – vyhledávání rozdílů **ve dvojici obrázků** /liší se: a) detailem, b) horizontální či vertikální polohou/
- práce s písmeny
- Co se změnilo?
- obrázkové loto
- obrázek ze špejlí

Zrakové rozlišování

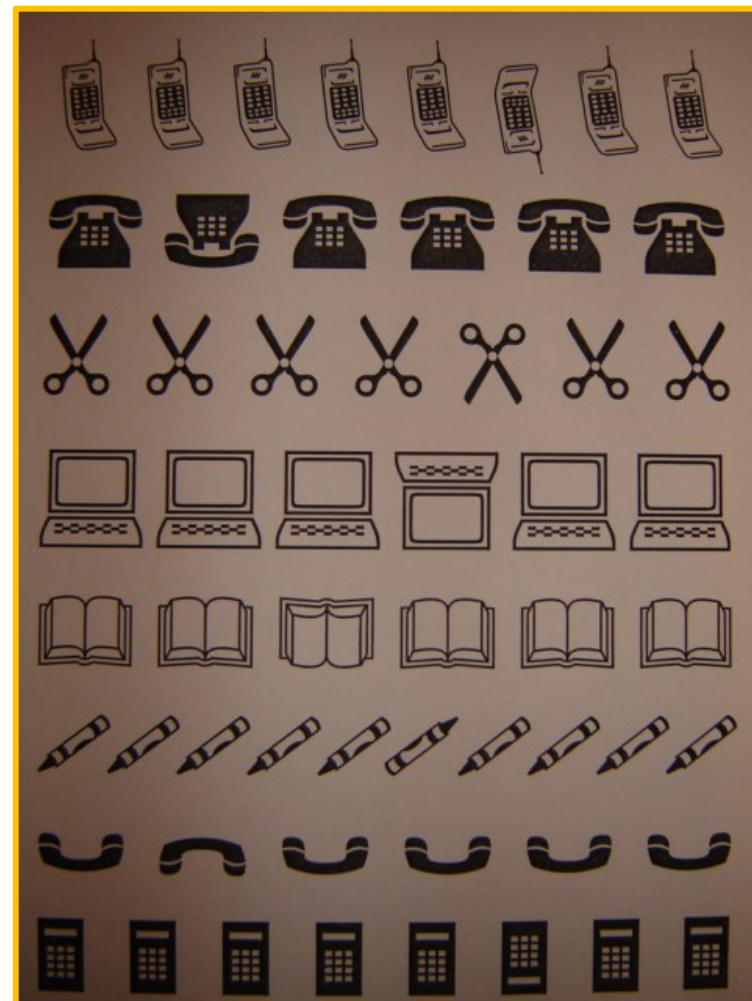
- Pracovní list – vyhledávání dvou shodných obrázků

Zdroj: Bednářová 2010, Zrakové vnímání, s. 1

Zrakové rozlišování

- Pracovní list – vyhledávání jednoho odlišného obrázku v řadě (liší se horizontální polohou)

Zdroj: Bednářová 2010, Zrakové vnímání, s. 4

Zrakové rozlišování

Pracovní list – vyhledávání
jednoho odlišného obrázku v řadě
(liší se vertikální polohou)

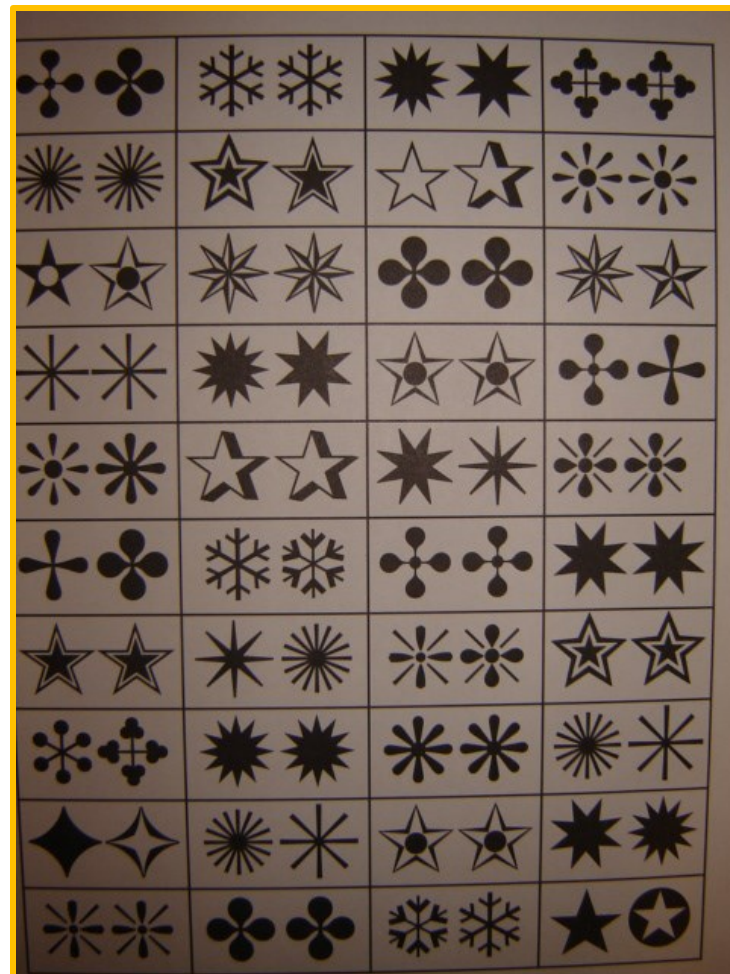
Zdroj: Bednářová 2010,
Zrakové vnímání, s. 7

Zrakové rozlišování

- Pracovní list – vyhledávání rozdílů ve dvojici obrázků (detail)

Zdroj: Bednářová 2010, Zrakové vnímání, s. 34

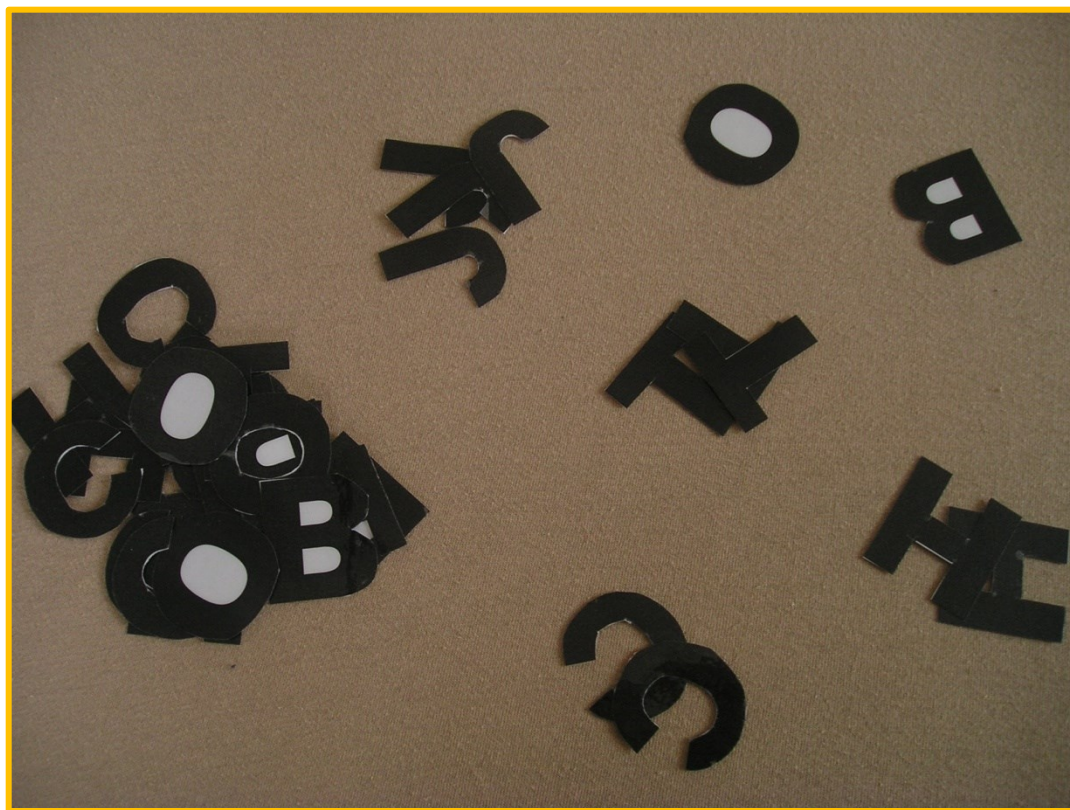
Zrakové rozlišování

- Pracovní list – vyhledávání rozdílů ve dvojici obrázků
(liší se vertikální či horizontální polohou)

Zrakové rozlišování

- Práce s písmeny

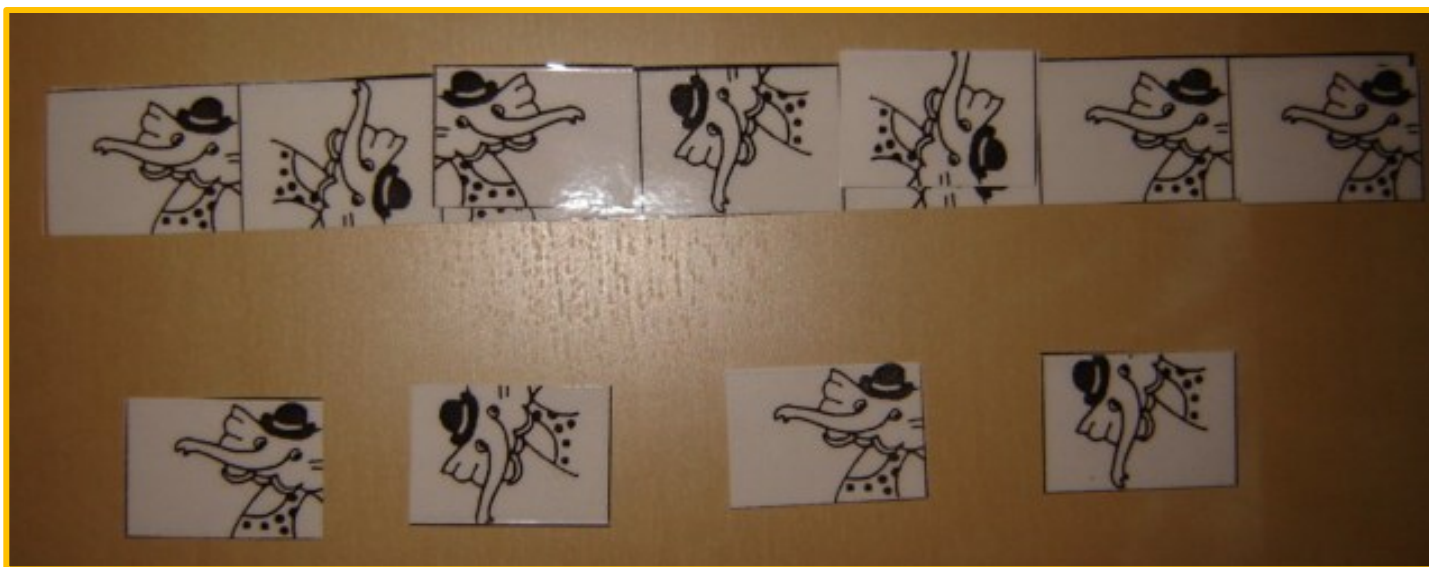
Zrakové rozlišování

- Zvířata

Zrakové rozlišování

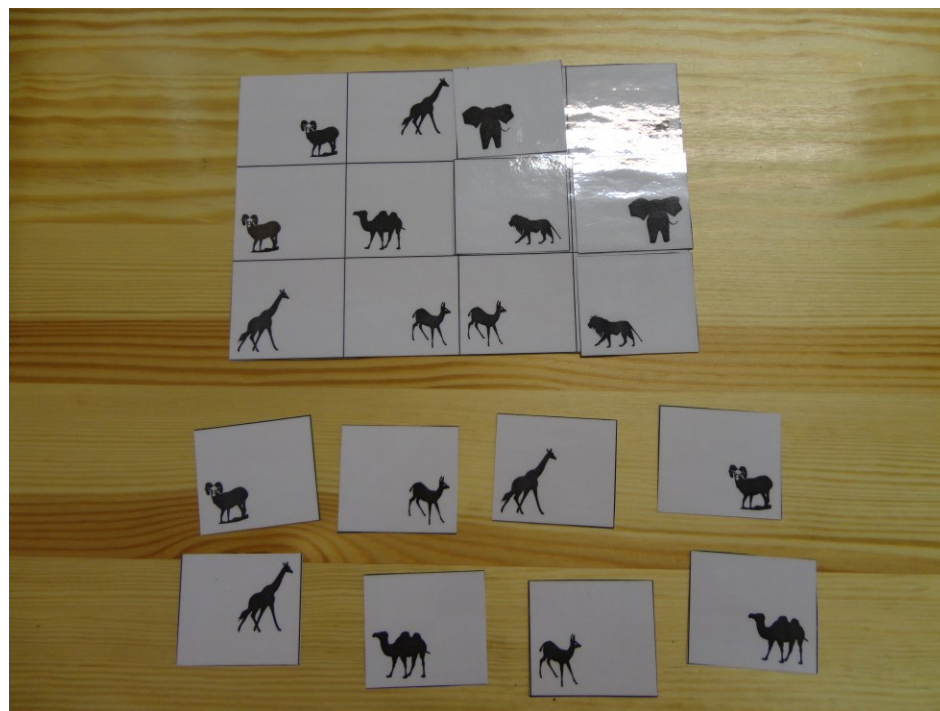
- Obrázkové loto

Zdroj: Bednářová 1998, Kreslení před psaním, s. 19

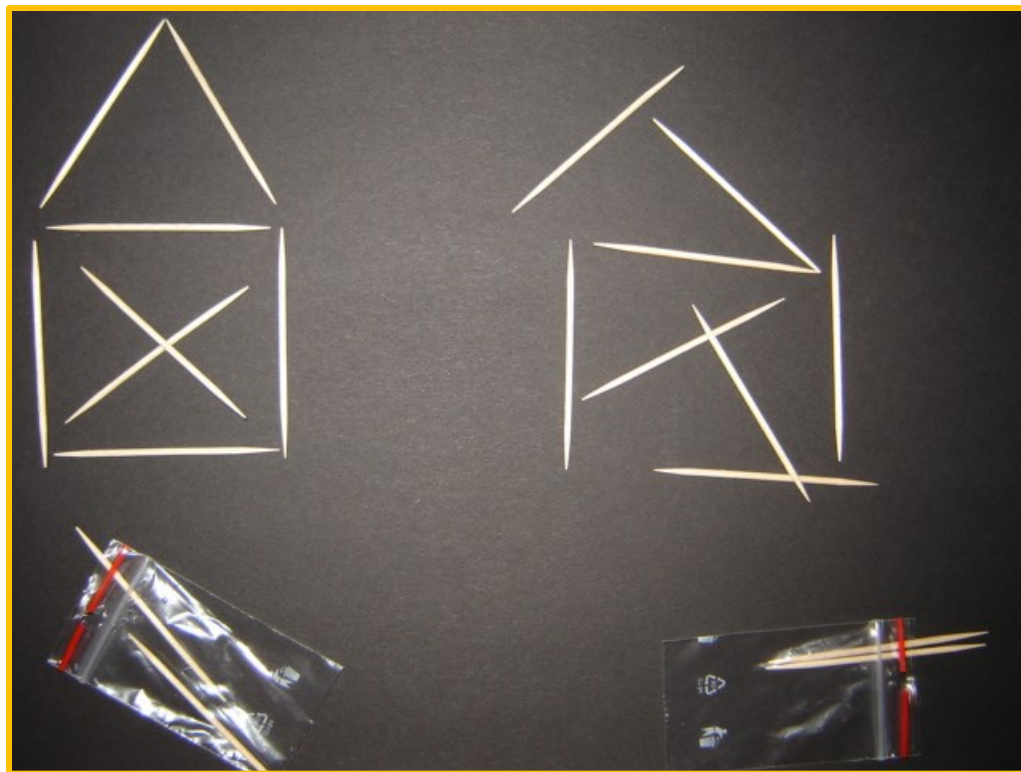
Zrakové rozlišování

- Obrázkové loto (Zdroj: Bednářová 2010, Zrakové vnímání, s. 51,52)

Zrakové rozlišování

- Obrázek ze špejlí

Anketa č. 3: Zrakové rozlišování.

Jaká aktivita vás zaujala tak, že byste ji ve své praxi rádi vyzkoušeli?

1. pracovní list – vyhledávání dvou shodných obrázků
2. pracovní list – vyhledávání jednoho odlišného obrázku v řadě
3. pracovní list – vyhledávání rozdílů ve dvojici obrázků
4. práce s písmeny
5. obrázkové loto
6. obrázek ze špejlí
7. jiná - jaká
8. žádnou, vše již znám/používám

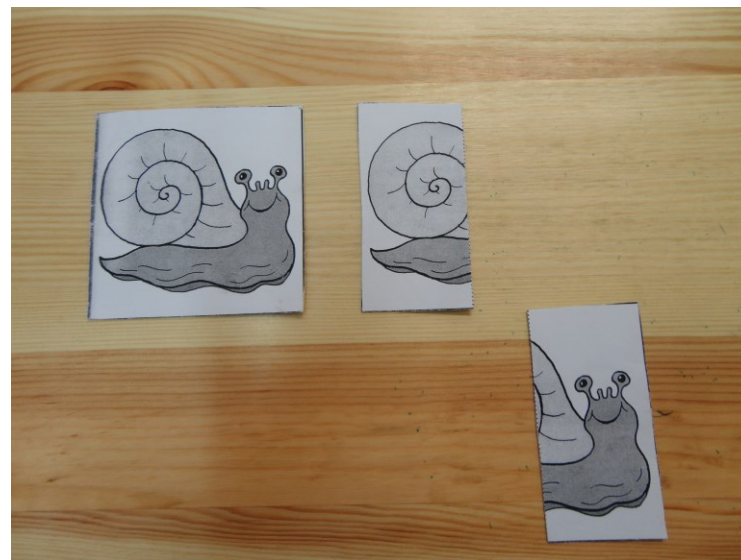
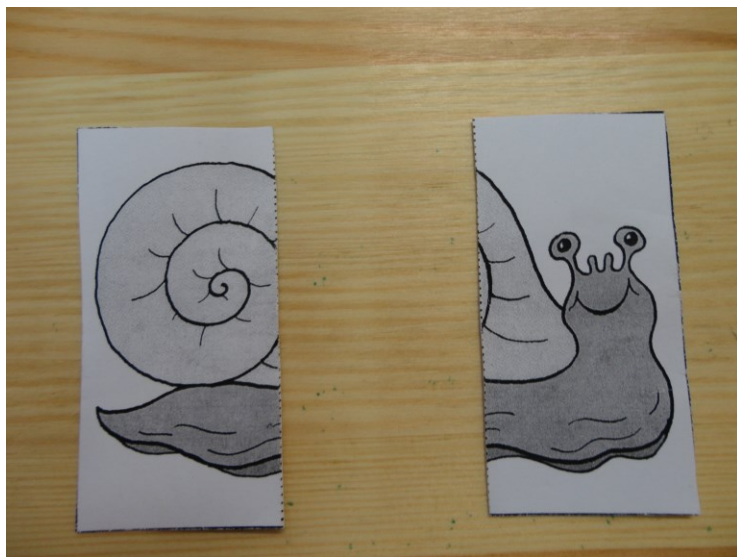
Zraková analýza a syntéza

- skládání obrázku ze **dvou částí bez předlohy**
- skládání obrázku ze **čtyř částí bez předlohy**
- skládání obrázku z **několika/více částí bez předlohy**
- skládání tvaru/obrázku **z několika částí na předlohu**
- skládání tvaru/obrázku **z několika částí podle předlohy, doplnění chybějící části** v obrázku

Zraková analýza a syntéza

- Skládání obrázku ze dvou částí – bez předlohy

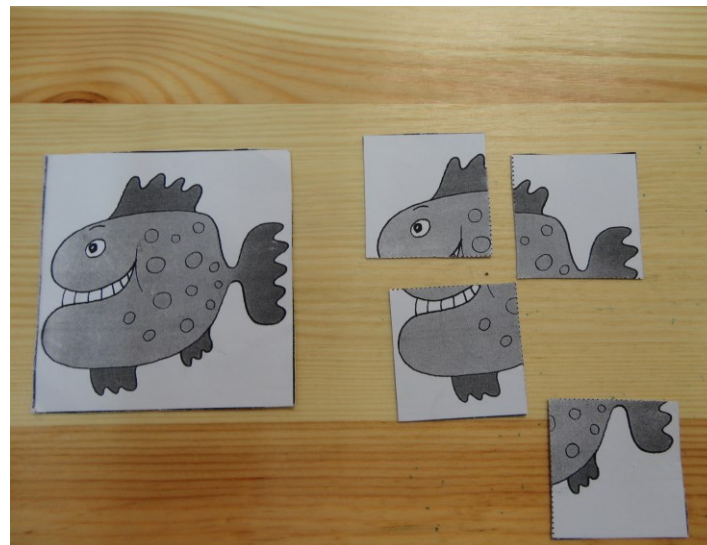
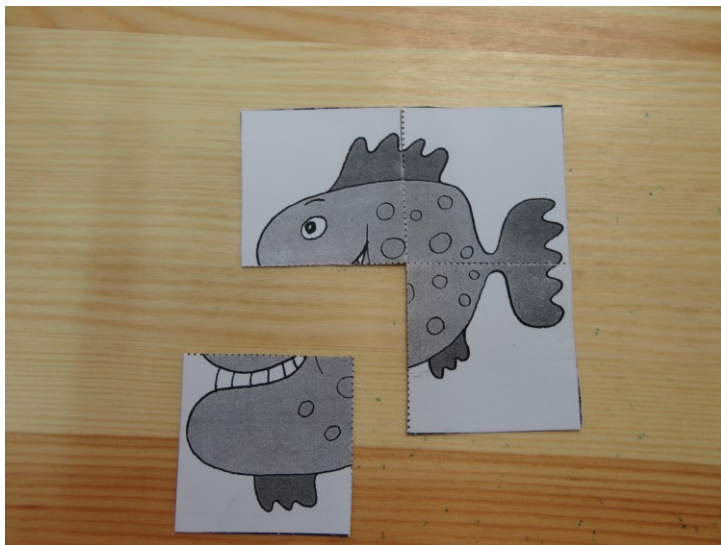
(Zdroj: Bednářová 2008, Diagnostika dítěte předškolního věku, příloha Z 21)

Zraková analýza a syntéza

- Skládání obrázku ze čtyř částí – bez předlohy

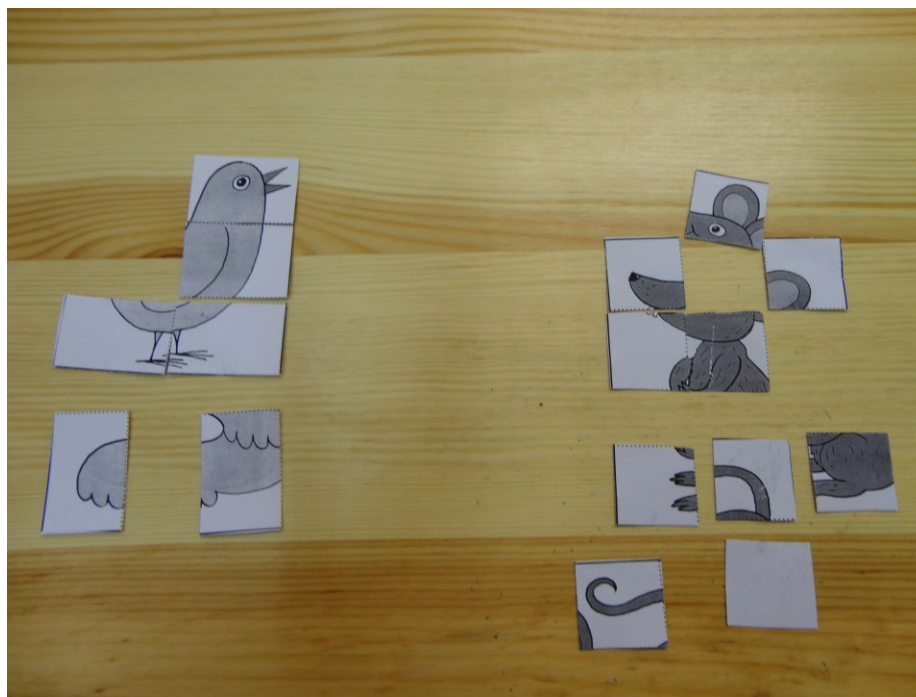
(Zdroj: Bednářová 2008, Diagnostika dítěte předškolního věku, příloha Z 22)

Zraková analýza a syntéza

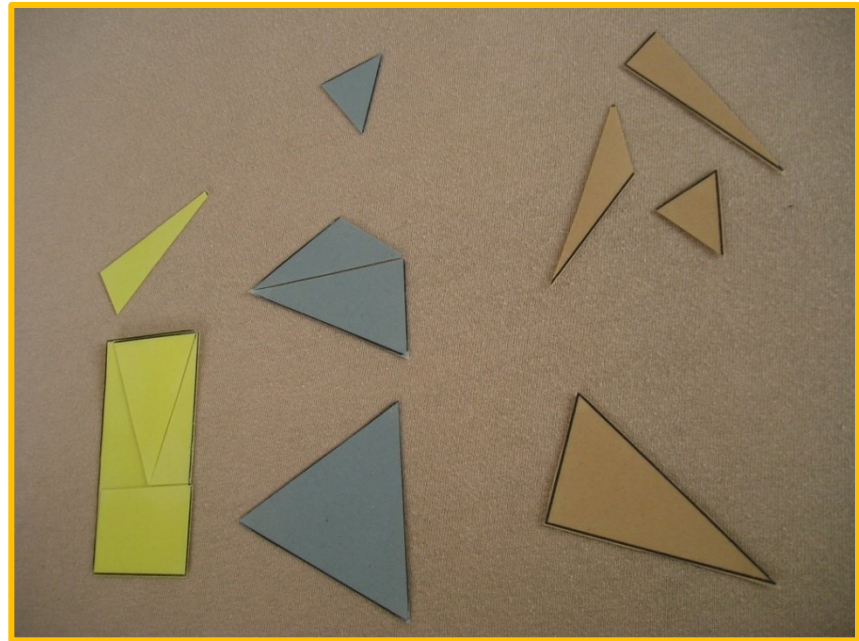
- Skládání obrázku z několika částí – bez předlohy

(Zdroj: Bednářová 2008, Diagnostika dítěte předškolního věku, příloha Z 23)

Zraková analýza a syntéza

- Skládání obrázku z několika částí
 - a) na předlohu
 - b) podle předlohy

Zraková analýza a syntéza

- Doplnění chybějící části v obrázku

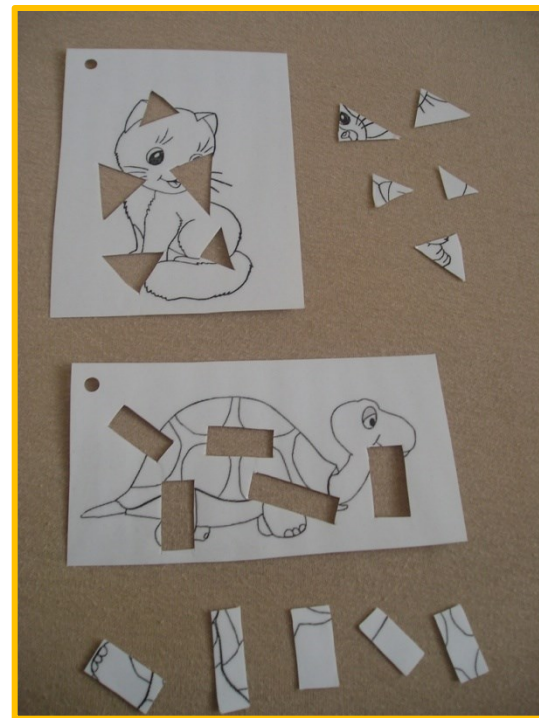
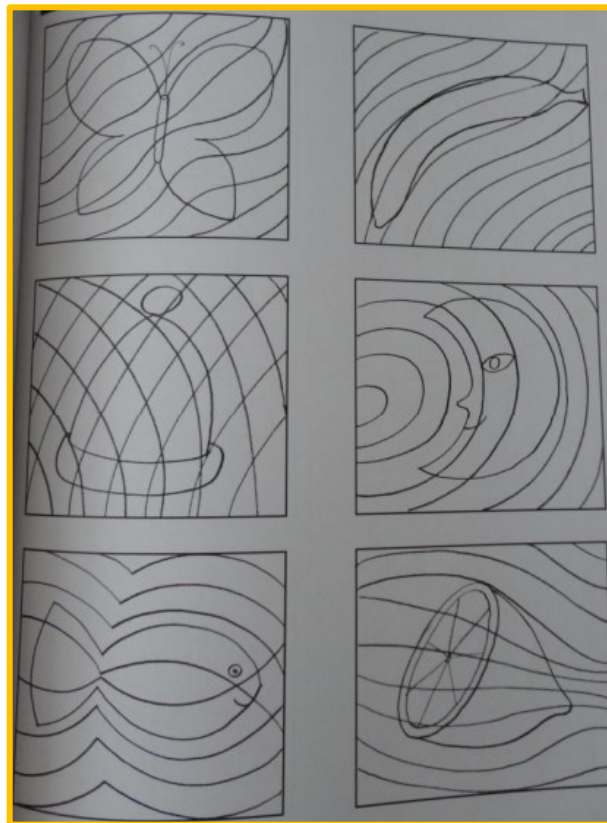

Figura a pozadí

Zdroj: Bednářová, Šmardová 2008. Diagnostika dítěte předškolního věku, s. 97.

Zraková paměť

- Kimovy hry

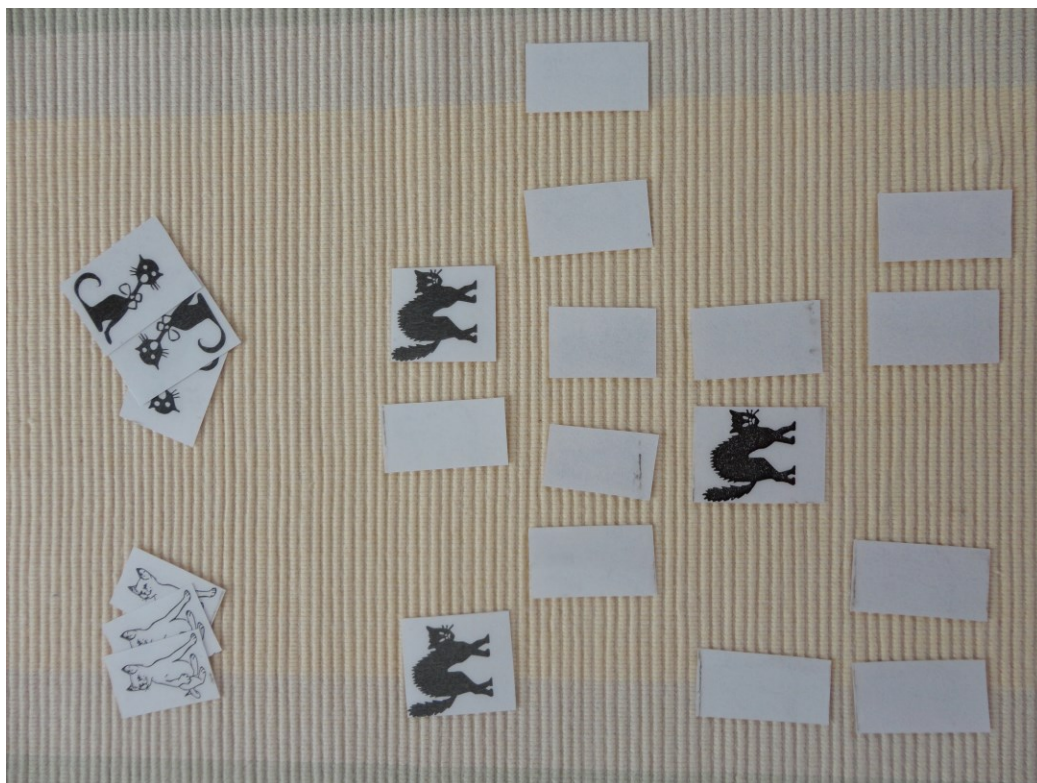
Zraková paměť

- Pexeso

Zraková paměť

- Pexeso

Použitá a doporučená literatura:

- BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V.: *Diagnostika dítěte předškolního věku*. Computer Press, Brno 2008. ISBN 978-80-251-1829-0.
- BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V.: *Školní zralost*. Computer Press, Brno 2010. ISBN 978-80-251-2569-4.
- BEDNÁŘOVÁ, J.: *Sluchové vnímání*. PPP Brno, 2008.
- BEDNÁŘOVÁ, J.: *Zrakové vnímání: Optická diferenciac*e. Praha: DYS-centrum Praha, 2010. ISBN 978-80-904494-2-8.
- BEDNÁŘOVÁ, J.: *Kreslení před psaním*. Brno: Pedagogicko-psychologická poradna, 1998.
- JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Smyslové vnímání*. Nakladatelství D+H, Praha 2003.

Použitá a doporučená literatura

- CHARVÁTOVÁ-KOPICOVÁ, V.; BOHÁČOVÁ, Š.: *Šimonovy pracovní listy 6 – Logopedická cvičení I*. Portál, Praha 2007. ISBN 978-80-7367-260-7.
- CHARVÁTOVÁ-KOPICOVÁ, V.; BOHÁČOVÁ, Š.: *Šimonovy pracovní listy 7 – Logopedická cvičení II*. Portál, Praha 2007. ISBN 978-80-7367-261-4.
- REZKOVÁ, V.; TUMPACHOVÁ, L.: *Škola před školou I*. Pražská pedagogicko-psychologická poradna, s. r. o. Praha, 2004. ISBN 80-239-4082-1.
- REZKOVÁ, V.; TUMPACHOVÁ, L.: *Škola před školou II*. Pražská pedagogicko-psychologická poradna, s. r. o. Praha, 2004. ISBN 80-239-4083-X

Rádi se dozvíte více?

webináře - www.rvp.cz

- **19. 6. 2014** - Rozvíjejme děti v řeči, percepcích, motorice, orientaci i předmatematice již (a nejen) v MŠ – ukázka vyučovacích bloků

semináře – www.eduwork.cz

- **27. 2. 2014** – Jak rozvíjet předmatematické představy a motoriku předškoláků?
- **10. 4. 2014** – Jaké oblasti rozvíjet u žáků v přípravné třídě?
- **29. 5. 2014** – Jak rozvíjet řeč, orientaci a sluchové vnímání předškoláků?

Děkuji za pozornost

Mgr. Petra Pšeničková, DiS., speciální pedagog

- e-mail: psenickova.petra@centrum.cz
- **Odborná pedagogická poradna – poradenství pro rodiče, žáky a pedagogy**
- RC Slunečnice Beroun, Bezručova 928, Komunitní centrum, 2.p
- www.rcslunecnice.cz